

College voor Toetsen en Examens

HANDREIKING NEDERLANDSE TAAL 2F-3F MBO

Versie 8 december 2021

INHOUD

VOORWOORD	3
1 NEDERLANDSE TAAL 2F	4
1.1 ALGEMENE OPMERKINGEN	4
1.2 MATRIXVRAGEN	4
1.3 VRAGEN NAAR DE BEDOELING VAN DE SCHRIJVER	5
1.4 BEGRIJPEN	6
1.5 INTERPRETEREN	7
2 NEDERLANDSE TAAL 3F	8
2.1 ALGEMENE OPMERKINGEN	8
2.2 BEGRIJPEN	8
2.3 INTERPRETEREN	9
2.4 EVALUEREN	10
2.5 SAMENVATTEN	10
2.6 OPZOEKEN	11
BIJLAGE 1: SCORING VAN MATRIXVRAGEN BIJ 3F	13

VOORWOORD

Voor alle studenten die na 1 augustus 2010 met een mbo-opleiding zijn gestart, gelden de *referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen mbo*, zoals die zijn vastgelegd in het 'Besluit Referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen':

http://wetten.overheid.nl/BWBR0027879/geldigheidsdatum_16-12-2014. In het studiejaar 2014-2015 is de eerste reguliere afname van het centraal examen Nederlandse taal 3F. Een jaar later geldt dat ook voor het centraal examen Nederlandse taal 2F.

Met deze publicatie biedt het College voor Toetsen en Examens een handreiking aan docenten om in het onderwijs accenten te kunnen leggen op de onderwerpen waar studenten moeite mee blijken te hebben.

De basis voor deze publicatie wordt gevormd door analyse van de afnamegegevens van centrale examens uit het studiejaar 2013-2014. Er is door toetsdeskundigen van Cito samen met vakinhoudelijke experts een statistische en inhoudelijke analyse gemaakt van opgaven die moeilijker en gemakkelijker gebleken zijn. Dat zijn opgaven met een zogenaamde lage/hoge p-waarde. De p-waarde geeft aan welk percentage van de studenten een correct antwoord gaf. Omdat docenten deze informatie over de prestaties van studenten missen, lijkt het ons goed om op basis van deze informatie docenten te informeren over het type opgaven waar studenten veelal moeite mee hebben. Daarnaast worden er opgaven besproken die studenten veelal goed doen. Onder alle besproken voorbeelden worden de psychometrische gegevens vermeld.

De voorbeelden in deze Handreiking zijn ontleend aan de gepubliceerde voorbeeldexamens 2014. In deze publicatie worden bij wijze van voorbeeld opgaven uit deze examens overgenomen. Voor het raadplegen van de bijbehorende teksten verwijzen wij naar de voorbeeldexamens (zie www.examenbladmbo.nl).

Dit is de eerste versie die het CvTE van deze handreiking publiceert. Het CvTE wil met deze publicatie zo goed mogelijk aansluiten bij de behoeften van taaldocenten en andere onderwijsmakers. Uw op- en aanmerkingen zijn daarom van harte welkom. Deze zullen in een eventuele volgende versie worden meegenomen. U kunt uw reactie kwijt via het [contactformulier](#) op www.Examenbladmbo.nl.

Let op: in de versie van 8 december is alleen de opmaak van de handreiking veranderd, zodat de handreiking webtoegankelijk is. De inhoud van de handreiking is niet veranderd.

1 NEDERLANDSE TAAL 2F

1.1 ALGEMENE OPMERKINGEN

Naar aanleiding van de analyses van de afnamegegevens zijn er enkele algemene opmerkingen te maken die de docent ter harte kan nemen bij het onderwijs ter voorbereiding op de centrale examens:

- Haast is de vijand van de kandidaat. Het kunnen onderscheiden van hoofd- en bijzaken, bepalen van de bedoeling van de maker van het programma of de schrijver vraagt om terugkijken of herlezen van het fragment. Kandidaten moeten die tijd nemen.
- Soms kunnen de afleiders dicht bij het goede antwoord liggen. Kandidaten moeten geen genoegen nemen met een eerste reactie, maar moeten ook de andere antwoordmogelijkheden checken.

Dit leidt tot de volgende tips die de docent aan examenkandidaten kan meegeven:

- Lees voorafgaand aan het examen zorgvuldig de instructiepagina en bij elke vraag, indien van toepassing, de bijhorende instructie.
- De tekst of het fragment waarover de vragen worden gesteld, is de bron. Daarin moet het antwoord gevonden worden. De vragen doen geen onnodig beroep op kennis van de wereld.
- Bestudeer bij elke vraag of het antwoord gevonden kan worden in een alinea of een fragment of dat je de hele tekst of alle fragmenten nodig hebt. Lees ook hiervoor zorgvuldig de instructie.

Hieronder bespreken we kort enkele voorbeeldvragen afkomstig uit het voorbeeldexamen 2014. We kunnen deze gegevens **niet** 'extrapoleren' naar algemeen scoringsgedrag. Ze dienen slechts als voorbeeld.

Twee soorten vragen worden door kandidaten 'slechter' gemaakt dan andere vragen, het gaat hier om de matrixvraag en vragen naar de bedoeling van de schrijver. Deze vragentypen worden hieronder eerst besproken.

Daarna volgen enkele voorbeelden die geordend zijn volgens de indeling van het referentiekader.

1.2 MATRIXVRAGEN

Een matrixvraag bestaat in het algemeen uit een aantal uitspraken waarbij de kandidaat moet aangeven of deze uitspraak volgens de tekst of het fragment correct is. Bij de matrixvragen geldt dat een kandidaat alle uitspraken goed moet hebben om in aanmerking te komen voor de maximale score van 1 punt.

In het voorbeeldexamen staan twee matrixvragen. Beide vragen scoren laag bij alle kandidaten: minder dan de helft van de kandidaten maakt deze vragen goed.

Een veelgemaakte fout lijkt te zijn dat kandidaten bij het beoordelen van de uitspraken niet teruggaan naar de tekst of het fragment.

1.2.1 Lezen: De zin en onzin van vitaminepillen

In de tekst wordt een aantal redenen genoemd om vitamines te slikken.

Klik aan welke reden 'wel' genoemd wordt en welke 'niet'.

reden	wel	niet
Voedsel is minder gezond geworden.		
Het lichaam neemt onvoldoende vitamines op uit het voedsel.		
Het is onduidelijk wat gezonde voeding is.		
Mensen krijgen te weinig vitamines binnen.		

Goede antwoord: wel, niet, niet, niet

Percentage kandidaten met een goed antwoord: 8%

Bij deze vraag gaat de 4e uitspraak mis. Het is aannemelijk dat kandidaten denken dat de 4e uitspraak een reden is om vitamines te slikken, maar dat wordt in de tekst niet als reden genoemd.

1.2.2 Kijk/Luisteren: Bel-niet-aan-register

Welke informatie staat er op de DeurWijzer?

Klik bij elke uitspraak 'wel' of 'niet' aan.

reden	wel	niet
Voer steeds een goed gesprek met de verkoper.		
Vraag de verkoper om zich te legitimeren.		
Vraag welke producten de verkoper verkoopt.		
Zet geen handtekening.		

Goede antwoord: niet, wel, wel, niet

Percentage kandidaten met een goed antwoord: 45%

Bij deze vraag kiest een aantal kandidaten bij de 1e uitspraak voor 'wel'. In het fragment wordt gezegd dat de bewoner de informatie die op de Deurwijzer staat, kan gebruiken om een gesprek aan te gaan met een verkoper die aan de deur komt. De 1e uitspraak is dus geen informatie die op de Deurwijzer staat.

Er komen ook matrixvragen voor in de centrale examens waarbij de kandidaat bij een aantal uitspraken moet aangeven of dit wel of geen conclusie is uit een onderzoek. Bij dit soort matrixvragen wordt een aantal uitspraken uit de tekst gegeven, waarbij kandidaten per uitspraak moeten aangeven of deze wel of geen conclusie is.

Kandidaten vinden dit moeilijk en hebben de neiging om bij elke uitspraak 'wel' aan te klikken omdat de uitspraak in de tekst voorkomt.

Deze matrixvragen komen niet voor in het voorbeeldexamen waarop deze analyse gebaseerd is, maar verdienen wel aandacht bij de voorbereiding.

1.3 VRAGEN NAAR DE BEDOELING VAN DE SCHRIJVER

In het voorbeeldexamen staan drie vragen die gaan over de bedoeling van de schrijver. Over het algemeen zijn deze vragen voor de kandidaten iets moeilijker dan andere vragen. Het functioneren van dit soort vragen is wisselend: de p-waarde van dit soort vragen is nogal wisselend. Hieronder enkele van dit soort vragen ontleend aan het voorbeeldexamen.

1.3.1 Lezen: Vrijwilligerswerk

Wat is de bedoeling van de schrijver?

- A. de lezer informeren over het doel van vrijwilligerswerk
- B. de lezer informeren over het doen van vrijwilligerswerk
- C. de lezer informeren over het nut van vrijwilligerswerk

Goede antwoord: B

Percentage kandidaten met een goed antwoord: 56%

Voor minder vaardige kandidaten is A aantrekkelijk om te kiezen. In alinea 1 en 2 wordt kort iets gezegd over de doelstelling van 'Ontmoet Afrika', maar dat is niet het doel van schrijver. Het grootste deel van de tekst gaat over de activiteiten die je uitvoert als vrijwilliger en geeft informatie over de landen waar je als vrijwilliger kunt werken.

1.3.2 Lezen: De zin en onzin van vitaminepillen

Wat is de bedoeling van de schrijfster?

- A. Ze wil de lezer adviseren over het aanschaffen van vitaminepillen.
- B. Ze wil de lezer informeren over de onderzoeksresultaten naar de werking van vitaminepillen.
- C. Ze wil de lezer overtuigen dat bij een gezonde leefwijze geen extra vitaminen nodig zijn.
- D. Ze wil de lezer voorlichten over producten die veel vitaminen bevatten.

Goede antwoord: C

Percentage kandidaten met een goed antwoord: 42%

Alternatief B wordt gekozen door veel kandidaten en niet alleen door de minst vaardige kandidaten. In de tekst bespreekt de schrijfster enkele onderzoeksresultaten, maar het is niet de belangrijkste bedoeling de lezer daarover te informeren. Het gaat erom dat kandidaten deze tekst als betoog herkennen.

1.3.3 Kijk/Luister: Bel-niet-aan-register

Wat is het doel van de makers van dit programma?

- A. consumenten informeren over het bestaan van de DeurWijzer
- B. consumenten instrueren over het gebruik van de DeurWijzer
- C. consumenten waarschuwen tegen verkopers aan de deur

Goede antwoord: A

Percentage kandidaten met een goed antwoord: 50%

Voor minder vaardige kandidaten is C aantrekkelijk om te kiezen. Een verklaring hiervoor is moeilijk te geven. De Deurwijzer geeft tips hoe je om kunt gaan met verkopers aan de deur, er wordt niet expliciet gewaarschuwd tegen verkopers.

1.4 BEGRIJPEN

Het referentiekader Nederlands spreekt per niveau en per taalvaardigheid van kenmerken van taakuitvoering. In het centraal examen dienen deze kenmerken als basis voor de vraagcategorieën (zie ook de Syllabus centraal examen Nederlands 2F).

Hieronder zijn enkele voorbeelden weergegeven die aansluiten bij de taak "Begrijpen". De bijbehorende kenmerken van de taakuitvoering zijn:

- kan de hoofdgedachte van een tekst weergeven;
- maakt onderscheid tussen hoofd- en bijzaken;
- legt relaties tussen tekstdelen (inleiding, kern slot);
- ordent informatie (bijvoorbeeld op basis van signaalwoorden) voor een beter begrip;
- herkent beeldspraak (letterlijk en figuurlijk taalgebruik).

1.4.1 Lezen: Vrijwilligerswerk

Wat is de doelstelling van 'Ontmoet Afrika'?

- A. dat de Afrikaanse collega's samenwerken met de vrijwilligers
- B. dat de ideeën vanuit het land zelf gewaardeerd en gesteund worden
- C. dat de vrijwilligers hun persoonlijkheid en zelfstandigheid behouden

Goede antwoord: B

Percentage kandidaten met een goed antwoord: 55%

In de eerste alinea van de tekst "Wij vinden het belangrijk (...)" wordt de doelstelling van de organisatie uitgelegd. Voor minder vaardige kandidaten is A aantrekkelijk om te kiezen, maar dit komt ter sprake in de tweede alinea: "Het past binnen onze doelstelling (...)."

In de tekst vergelijkt de schrijver de landen Ghana, Kameroen en Malawi met elkaar. Aan welk land geeft de schrijver de voorkeur?

- A. De schrijver geeft de voorkeur aan Ghana.
- B. De schrijver geeft de voorkeur aan Kameroen.
- C. De schrijver geeft de voorkeur aan Malawi.
- D. De schrijver heeft geen voorkeur voor een land..

Goede antwoord: D

Percentage kandidaten met een goed antwoord: 70%

In de tekst staat: "Van Ghana zegt men dat het het vriendelijkste en veiligste land in Afrika is." Misschien dat daarom minder vaardige kandidaten kiezen voor alternatief A.

Van welke inwoners van Aruba mogen de partners en kinderen ook stemmen?

- A. van Nederlanders die in Nederlandse openbare dienst werken
- B. van Nederlanders die mogen stemmen voor de Tweede Kamer
- C. van Nederlanders die tien jaar in Nederland hebben gewoond

Goede antwoord: A

Percentage kandidaten met een goed antwoord 55%

Minder vaardige kandidaten kiezen C. In de tekst staat: "(...) als zij ten minste tien jaar in Nederland hebben gewoond of als ze in Nederlandse openbare dienst werken. Van deze laatste groep (...)."

1.4.2 Kijk/Luisteren: Bel-niet-aan-register

Wat doet de consumentenautoriteit om de bedrijven op te voeden?

- A. bedrijven straffen als ze zich niet aan de regels houden
- B. voorlichting geven over de DeurWijzer
- C. zorgen dat bedrijven zich aan het Bel-niet-aan-register houden

Goede antwoord: A

Percentage kandidaten met een goed antwoord: 50%

Voor minder vaardige kandidaten is B aantrekkelijk om te kiezen. In het fragment wordt gezegd dat er voorlichting aan bedrijven wordt gegeven over de regels. Verder wordt er gezegd: "(...) toezien dat bedrijven de regels naleven, zo niet dan treden we daartegen op."

1.5 INTERPRETEREN

Hieronder zijn enkele voorbeelden weergegeven die aansluiten bij de taak "Interpreteren". De bijbehorende kenmerken van de taakuitvoering zijn:

- legt relaties tussen tekstuele informatie en meer algemene kennis;
- kan de bedoeling van tekstgedeeltes en/of specifieke formuleringen duiden;
- kan de bedoeling van de schrijver verwoorden.

1.5.1 Lezen: De wijkagent

In alinea 2 staat: "De wijkagent heeft ook contact met externe netwerkpartners, ..."
Wie horen tot die "externe netwerkpartners"?

- A. ambtenaren en vrijwilligersorganisaties
- B. collega's van de surveillancedienst en andere politiediensten
- C. wijkbewoners en mensen uit de regio

Goede antwoord: A

Percentage kandidaten met een goed antwoord 69%

In de tekst staat: "De wijkagent heeft ook contact met externe netwerkpartners, zoals de gemeente en maatschappelijke organisaties." Voor de minder vaardige kandidaat is alternatief B aantrekkelijk om te kiezen. Deze personen worden wel genoemd in de tekst, maar niet als externe netwerkpartners.

1.5.2 Lezen: Kan ik stemmen bij verkiezingen als ik in het buitenland verblijf

Carlijn is 20 jaar en heeft de Nederlandse nationaliteit. Ze woont samen met haar ouders in Frankrijk. In Nederland hebben zij zich uitgeschreven bij de gemeente waar zij woonden.
Mag Carlijn stemmen voor de landelijke verkiezingen in Nederland?

- A. Ja, ze kan dat aanvragen.
- B. Ja, ze kan een brief sturen.
- C. Ja, ze moet dat van tevoren laten vastleggen.

Goede antwoord: C

Percentage kandidaten met een goed antwoord 48%

Minder vaardige kandidaten kiezen A. A geldt alleen als je iemand wilt machtigen als je tijdelijk in het buitenland bent (alinea 2) en B geldt alleen als je vanwege je werk in het buitenland bent (alinea 3).

1.5.3 Lezen: De zin en onzin van vitaminepillen

In alinea 3 staat: "... mocht je een dagje minder gezond eten, is er niks aan de hand, je hebt tenslotte je vitamine geslikt."

Wat bedoelt de schrijfster met deze uitspraak?

- A. Een dagje ongezond eten moet worden aangevuld met vitaminepillen.
- B. Mensen denken gezond te eten als ze maar vitaminepillen slikken
- C. Ongezond eten is niet zo erg als je maar vitaminepillen slikt.

Goede antwoord C

Percentage kandidaten met een goed antwoord 30%

B wordt veel gekozen, waarschijnlijk door kandidaten die alleen afgaan op deze informatie en niet terugkijken naar de tekst.

2 NEDERLANDSE TAAL 3F

2.1 ALGEMENE OPMERKINGEN

Naar aanleiding van de analyses van de afnamegegevens zijn er enkele algemene opmerkingen te maken die de docent ter harte kan nemen bij het onderwijs ter voorbereiding op de centrale examens:

- Haast is de vijand van de kandidaat. Het kunnen onderscheiden van hoofd- en bijzaken, bepalen van de bedoeling van de maker van het programma of de schrijver vraagt om terugkijken of herlezen van het fragment. Kandidaten moeten die tijd nemen.
- Soms kunnen de afleiders dicht bij het goede antwoord liggen. Kandidaten moeten geen genoegen nemen met een eerste reactie, maar moeten ook de andere antwoordmogelijkheden checken.

Dit leidt tot de volgende tips die de docent aan examenkandidaten kan meegeven:

- Lees voorafgaand aan het examen zorgvuldig de instructiepagina en bij elke vraag, indien van toepassing, de bijhorende instructie.
- De tekst of het fragment waarover de vragen worden gesteld, is de bron. Daarin moet het antwoord gevonden worden. De vragen doen geen onnodig beroep op kennis van de wereld.
- Bestudeer bij elke vraag of het antwoord gevonden kan worden in een alinea of een fragment of dat je de hele tekst of alle fragmenten nodig hebt. Lees ook hiervoor zorgvuldig de instructie.

Hieronder bespreken we kort enkele vragen afkomstig uit het voorbeeldexamen 2014.

We laten het vraagtype zien en in algemene bewoordingen de prestaties van de kandidaten op de vraag. We kunnen deze gegevens **niet** 'extrapoleren' naar algemeen scoringsgedrag. Ze dienen slechts als voorbeeld.

De voorbeelden hebben we geordend volgens de indeling van het referentiekader. Het referentiekader Nederlands spreekt per niveau en per taalvaardigheid van kenmerken van taakuitvoering. In het centraal examen dienen deze kenmerken als basis voor de vraagcategorieën (zie ook de Syllabus Nederlandse taal 3F mbo).

2.2 BEGRIJPEN

Hieronder zijn enkele voorbeelden weergegeven die aansluiten bij de taak "Begrijpen". De bijbehorende kenmerken van de taakuitvoering zijn:

- tekstsoorten benoemen;
- de hoofdgedachte in eigen woorden weergeven;
- relaties als oorzaak-gevolg, middel-doel, opsomming en dergelijke begrijpen en herkennen;

- onderscheid tussen hoofd- en bijzaken, meningen en feiten maken;
- onderscheid tussen standpunt en argument maken;
- onderscheid tussen drogredenen en argument maken.

2.2.1 Leestekst: Hoe internet ons brein verandert

Tekstsoort: Informatief/beschouwend

Waarvoor is deze tekst in hoofdzaak bedoeld?

- A. de lezer amuseren
- B. de lezer informeren
- C. de lezer overtuigen

Goede antwoord: B

Percentage kandidaten met een goed antwoord 86%

De meeste leerlingen hebben geen moeite met vragen uit deze categorie.

2.2.2 Leestekst: De overheid volgt ons, tot voorbij de voordeur

Tekstsoort: Betoog

In alinea 5 schrijft de auteur dat er in 2008 ruim 26 duizend telefoons zijn afgetapt.

Welke functie heeft deze mededeling?

Het is

- A. een argument.
- B. een conclusie.
- C. een standpunt.

Goede antwoord: A

Percentage kandidaten met een goed antwoord 46%

Kandidaten vinden dit type vraag moeilijk. Alleen de meest vaardige kandidaten maken deze vraag goed.

2.3 INTERPRETEREN

Hieronder zijn enkele voorbeelden weergegeven die aansluiten bij de taak "Interpreteren". De bijbehorende kenmerken van de taakuitvoering zijn:

- conclusies naar aanleiding van een (deel van de) tekst trekken;
- conclusies trekken over de mogelijke intenties, opvattingen en gevoelens van de auteur, zoals blijkt uit de tekst.

2.3.1 Kijk/Luisterprogramma: De Verzorgingsstaat

Tekstsoort: Informatief/beschouwend

Clairy Polak gebruikt het woord 'dwangarbeid'.

Waarom aarzelt zij om dit woord te gebruiken?

- A. Ze twijfelt of dat wel de juiste term is voor het probleem.
- B. Ze twijfelt of het gepast is om dit woord te gebruiken.
- C. Ze twijfelt of Paul de Beer haar goed zal begrijpen.

Goede antwoord: B

Percentage kandidaten met een goed antwoord 52%

Bij deze vraag moeten de studenten de verbale en non-verbale reactie van Polak interpreteren. Voor de minst vaardige kandidaten is dit moeilijk. Iets meer dan de helft van de kandidaten maakt de vraag goed.

2.3.2 Kijk/Luisterprogramma: De Verzorgingsstaat

Tekstsoort: Informatief/beschouwend

Clairy Polak zegt; En dat is omdat men vond dat het een luxe was...?"
Op welke toon zegt zij dit?

- A. neutraal
- B. sarcastisch
- C. verbaasd

Goede antwoord: A

Percentage kandidaten met een goed antwoord 46%

Ook bij deze vraag moeten de kandidaten interpreteren. Nu ligt het accent meer op het non-verbale aspect: toon. Veel kandidaten hebben moeite met de vraag. Minder dan de helft maakt hem goed.

2.4 EVALUEREN

Hieronder zijn enkele voorbeelden weergegeven die aansluiten bij de taak "Evalueren". De bijbehorende kenmerken van de taakuitvoering zijn:

- het doel van de schrijver aangeven;
- de talige middelen die gebruikt zijn om dit doel te bereiken aangeven;
- de tekst opdelen in betekenisvolle eenheden;
- de functie van deze eenheden benoemen;
- de argumentatie in een betogende tekst op aanvaardbaarheid beoordelen;
- de informatie in een tekst beoordelen op waarde voor zichzelf en anderen.

2.4.1 Leestekst: Hoe internet ons brein verandert

Tekstsoort: Informatief/beschouwend

In alinea 9 stelt Taatgen: "We flitsen te veel heen en weer en dat werkt niet."
Wat voor bewering is dit?

Dit is een bewering die

- A. aanvaardbaar is, want Taatgen beargumenteert deze door te vergelijken.
- B. aanvaardbaar is, want Taatgen beargumenteert deze met feiten.
- C. onaanvaardbaar is, want Taatgen geeft hiervoor een drogreden.
- D. onaanvaardbaar is, want Taatgen geeft hiervoor geen argumenten.

Goede antwoord: B

Percentage kandidaten met een goed antwoord 75%

Vragen uit deze categorie vinden kandidaten over het algemeen moeilijk. Toch hebben alleen de minst vaardige kandidaten moeite gehad met deze vraag, omdat het antwoord relatief eenvoudig was te traceren in de tekst.

2.5 SAMENVATTEN

Hieronder zijn enkele voorbeelden weergegeven die aansluiten bij de taak "Samenvatten". Het bijbehorende kenmerk van de taakuitvoering is:

- essentie in de tekst beknopt weergeven voor anderen

2.5.1 Leestekst: De overheid volgt ons, tot voorbij de voordeur.

Tekstsoort: Betoog

Je moet een samenvatting van deze tekst maken.

Welke van de volgende zinnen horen in de samenvatting thuis en welke niet?

Zin	Hoort wel/niet in samenvatting			
De overheid neemt maatregelen om de burgers te controleren.	A	wel	B	niet
De overheid gaat niet goed om met de gegevens van burgers.	A	wel	B	niet
In Nederland worden meer mensen afgeluisterd dan in de Verenigde Staten.	A	wel	B	niet
Door verschillende maatregelen wordt iedere burger gezien als een potentiële verdachte.	A	wel	B	niet
De gegevens van patiënten zijn niet veilig bij ziekenhuizen.	A	wel	B	niet

Goede antwoord: A A B A B

Percentage kandidaten met een goed antwoord 58%

Het stellen van een matrixvraag is een van de manieren om de kandidaten een tekst te laten samenvatten. De matrixvraag bestaat uit meerdere uitspraken, soms citaten uit de tekst, soms parafrasen van zinnen of tekstdelen. Kandidaten moeten nauwkeurig lezen, zowel de tekst als de afzonderlijke uitspraken. De score van de vraag is maximaal 1 punt. De kandidaat kan het punt bij deze vraag verdienen door tenminste 4 van de 5 vragen goed te hebben (zie bijlage 1).

Deze samenvattingsvraag is door meer dan de helft van de kandidaten goed gemaakt.

2.6 OPZOEKEN

Hieronder zijn enkele voorbeelden weergegeven die aansluiten bij de taak "Opzoeken". De bijbehorende kenmerken van de taakuitvoering zijn:

- de betrouwbaarheid van bronnen beoordelen;
- de bronnen vermelden;
- snel informatie vinden in langere rapporten of ingewikkelde schema's.

De categorie Opzoeken wordt geoperationaliseerd in casusvragen bij instructieve teksten.

2.6.1 Leestekst; Arbeidstijdenwet

Tekstsoort: Instructieve tekst

Marlies plant voor onderstaande werknemers de komende periode in.

Bepaal voor elke situatie of zij volgens de regels uit de Arbeidstijdenwet te werk gaat.

Zin	Hoort wel/niet in samenvatting			
De zestienjarige Nathalie gaat de komende week 2 schooldagen en 1 nachtdienst in het ziekenhuis werken.	A	wel	B	niet
John is 14 jaar. Hij gaat doordeweeks iedere dag uit school naar het ziekenhuis om 2 uur te helpen in de keuken.	A	wel	B	niet
Femke van 35 jaar gaat de komende week op maandag van 20.00 - 7.00 uur werken en op dinsdag van 18.00 - 24.00 uur.	A	wel	B	niet
De twintigjarige Hakima gaat deze week 6 dagen achter elkaar 12 uur werken, in totaal dus 72 uur.	A	wel	B	niet
Gynaecoloog Hans draait de komende week 1 dienst van 12 uur. Hij wordt tijdens die dienst een half uur afgelost, zodat hij kan pauzeren.	A	wel	B	niet

Goede antwoord: B A B B B

Percentage kandidaten met een goed antwoord 78%

De instructieve tekst wordt altijd bevraagd vanuit een casus, waarin een situatie wordt geschetst, waarin een of meerdere personen te maken hebben met regelingen die in de tekst staan beschreven. Na de casus volgen uitspraken. De kandidaten moeten aangeven of de uitspraak wel of niet van toepassing is voor de persoon uit de casus. Voor elke uitspraak kan een punt worden verdiend. De maximale score voor deze vraag is dus 5 punten (zie bijlage 1).

Deze opgave is door ruim driekwart van de kandidaten goed gemaakt.

BIJLAGE 1: SCORING VAN MATRIXVRAGEN BIJ 3F

Regels voor de scoring van matrixvragen bij centrale examens Nederlandse taal 3F

1. Matrixvragen bij instructieve teksten: elke regel is 1 punt.
Dus: 1 uitspraak correct = 1 punt, 2 uitspraken correct = 2 punten etc. (zie de vraag bij 2.6)
2. Voor de andere matrixvragen is de maximale score 1 punt. Hoe tot 1 punt te komen, hangt af van het aantal regels/uitspraken in het schema:

Bij 4 regels:

0-3 regels correct = 0 punten

4 correct = 1 punt

Bij 5 regels:

0-3 regels correct = 0 punten

4 of 5 correct = 1 punt

Bij 6 regels:

0-4 regels correct = 0 punten

5 of 6 correct = 1 punt

Bij 7 regels:

0-5 regels correct = 0 punten

6 of 7 correct = 1 punt

COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS

Het College voor Toetsen en Examens is namens de overheid verantwoordelijk voor de kwaliteit en het niveau van de centrale examens en toetsen in Nederland. Het heeft verschillende examens en toetsen onder zijn hoede.

[cvte.nl](https://www.cvte.nl)

SAMEN BOUWEN WE AAN GOEDE TOETSEN EN EXAMENS

 Centrale Eindtoets primair onderwijs: de eindtoets die de overheid aanbiedt aan leerlingen uit groep 8. De uitkomst is een advies voor het best passende brugklatype. [Centraleeindtoetspo.nl](https://www.centraleeindtoetspo.nl)

 Centrale examens voortgezet onderwijs: het centrale deel van de eindexamens vmbo, havo of vwo. Het diploma geeft toegang tot passend vervolgonderwijs. [Examenblad.nl](https://www.examenblad.nl)

 Staatsexamens voortgezet onderwijs: examens voor iedereen die individueel of op vso-scholen niet in staat is via het regulier voortgezet onderwijs examen af te leggen. [Staatsexamensvo.nl](https://www.staatsexamensvo.nl)

 Centrale examens middelbaar beroeps-onderwijs: centrale examens Nederlandse taal en Engels voor studenten in het mbo. De uitkomst is onderdeel van het mbo-diploma. [Examenbladmbo.nl](https://www.examenbladmbo.nl)

 Staatsexamens Nederlands als tweede taal: examens Nederlandse taal voor iedereen die Nederlands niet als moedertaal heeft. Het diploma toont aan dat het Nederlands voldoende is voor werk of opleiding. [Staatsexamensnt2.nl](https://www.staatsexamensnt2.nl)